

DANIEL SILVA

PORTRET VAN EEN ONBEKENDE VROUW

Vertaling Arthur Wevers

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2022 Daniel Silva

Oorspronkelijke titel: *Portrait Of An Unknown Woman*

Copyright Nederlandse vertaling: © 2022 HarperCollins Holland

Vertaling: Arthur Wevers

Omslagontwerp: Darren Holt / HarperCollins Design Studio

Bewerking: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: Kryssia Campo / Getty Images (de Seine en Pont au Change); Shutterstock (alle overige beelden)

Foto auteur: © Marco Grob

Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen

Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1144 8

ISBN 978 94 027 6693 6 (e-book)

NUR 305

Eerste druk november 2022

Originale uitgave verschenen bij HarperCollins Publishers LLC, New York, U.S.A.

Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met HarperCollins Publishers LLC.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

DEEL EEN

CRAQUELURE

MASON'S YARD

Normaal gesproken zou Julian hem gelijk in de prullenbak hebben gegooid of zelfs rücksichtslos door Sarahs professionele shredder hebben gejaagd. Tijdens de lange, sombere winter van de pandemie, toen ze maar één schilderij hadden verkocht, had ze het apparaat gebruikt om het uitpuilende archief van de kunsthandel meedogenloos te snoeien. Julian had een trauma opgelopen door het project en was bang geweest dat Sarah hem ook in de machine zou stoppen wanneer ze geen overbodige verkoopgegevens en vervoersdocumenten meer had. Hij zou deze wereld verlaten als een piepklein parallellogram van vergeeld papier en samen met de rest van het oud papier worden afgeleverd bij het verwerkingsbedrijf. In zijn volgende leven zou hij terugkeren als een milieuvriendelijke koffiebeker. Het kon veel erger, dacht hij niet geheel ten onrechte.

De brief was eind maart op een regenachtige vrijdag bij de kunsthandel bezorgd en was geadresseerd aan *DE HEER JULIAN ISHERWOOD*. Sarah had hem toch geopend – als voormalig CIA-agent had ze er helemaal geen moeite mee om andermans post te lezen. Ze was geïntrigeerd en had hem op zijn bureau gelegd met een aantal andere on-

belangrijke poststukken, het enige soort brieven dat ze hem tegenwoordig nog liet zien. Hij had hem meteen gelezen toen hij was binnengekomen in zijn druipende regenjas en met zijn verwaaide, weelderige grijze lokken. Dat was om halftwaalf, en dat was op zich al bijzonder omdat Julian de laatste tijd zelden voor twaalf uur bij de kunsthandel arriveerde. Zo had hij net genoeg tijd om zich onmogelijk te maken voordat hij weer de deur uit ging voor een tijdsbestek van drie uur – de tijd die hij dagelijks voor zijn lunch uittrok.

Het eerste wat hem opviel was dat de schrijfster van de brief, ene Madame Valérie Bérangar, het mooiste handschrift had dat hij in tijden had gezien. Kennelijk had ze recent in *Le Monde* gelezen dat Isherwood Fine Arts voor enkele miljoenen ponden een doek van de Vlaamse barokschilder Anthony van Dyck had verkocht. Dat was *Portret van een onbekende vrouw*, olieverf op doek, honderdvijftien bij tweeënnegentig centimeter. Blijkbaar riep die transactie nogal wat vragen op bij Madame Bérangar – vragen die ze met Julian persoonlijk wilde bespreken omdat ze van juridische en ethische aard waren. Op maandagmiddag om vier uur zou ze op hem wachten in Café Ravel in Bordeaux. Ze wilde graag dat Julian alleen kwam.

‘Wat denk jij?’ vroeg Sarah.

‘Duidelijk zo gek als een deur.’ Julian zwaaide met de handgeschreven brief, alsof dat een duidelijk bewijs was. ‘Hoe is die brief bezorgd? Met de postduif?’

‘DHL.’

‘Stond er een retouradres op de vrachtbrief?’

‘Het adres van de DHL Express in Saint-Macaire. Dat is ongeveer vijftig kilometer van...’

‘Ik weet waar Saint-Macaire ligt,’ zei Julian, die onmiddellijk spijt had van zijn snauwerige toon. ‘Waarom heb ik nou het gevoel dat ik word afgeperst?’

‘Dit klinkt niet echt als afpersing.’

‘Dat zie je dan verkeerd, lieve schat. Alle afpersers die ik ooit ben tegengekomen kwamen heel beschaafd over.’

‘Dan moeten we misschien de politie bellen.’

‘De politie? Ben je wel helemaal goed snik?’

‘We moeten die brief in elk geval aan Ronnie laten zien.’

Ronald Sumner-Lloyd was Julians dure advocaat, wiens kantoor was gevestigd aan Berkeley Square. ‘Ik heb een beter idee,’ zei hij.

Dat was om 11.36 uur. Sarah keek afkeurend toe terwijl Julian de brief vasthield boven zijn antieke metalen prullenbak, een relik uit de glorie tijd van de kunsthandel, die toen nog gevestigd was aan de chique New Bond Street – of New Bondstrasse, zoals de straat in bepaalde kringen van de kunstwereld bekendstond. Maar het lukte hem maar niet om dat ellendige stuk papier uit zijn vingers te laten glijpen, hoe hij ook zijn best deed. Of misschien was de brief van Madame Béranger gewoon aan hem blijven plakken, bedacht hij later.

Hij legde hem weg, nam de rest van de post door, belde een paar mensen en vroeg Sarah naar de details met betrekking tot een aanstaande verkoop. Vervolgens ging hij naar het Dorchester om te lunchen omdat hij verder toch niets te doen had. Hij had afgesproken met iemand van een eerbiedwaardig Londens veilinghuis, een vrouw natuurlijk, recent gescheiden, kinderloos, jong, maar het leeftijdsverschil was net niet schandalig. Julian deed zijn best om haar te imponeren met zijn kennis van Italiaanse en Nederlandse schilders uit de renaissance en trakteerde haar op verhalen over spectaculaire aankopen. Hij gedroeg zich als het personage dat hij al sinds mensenheugenis met enig succes speelde. Hij was de unieke Julian Isherwood, Julie voor zijn vrienden, Juicy Julie voor de mensen met wie hij zich incidenteel aan drankgelagen bezondigde. Hij was zo trouw als de dag lang was, uitzonderlijk goedgelovig en op en top Engels. Net zo En-

gels als high tea en een slecht gebit, zoals hij zelf vaak zei. En toch zou hij heel iemand anders zijn geweest als de oorlog destijds niet was uitgebroken.

Toen hij terugkwam in de kunsthandel zag hij dat Sarah een fuchsialeurige post-it op de brief van Madame Béranger had geplakt. Ze raadde hem aan er nog eens over na te denken. Hij las de brief nog een keer, maar nu aandachtig. De toon was even formeel als het linnenachtige papier waarop ze de brief had geschreven. Zelfs Julian moest toegeven dat ze heel redelijk klonk en helemaal niet overkwam als een afperser. Het kon natuurlijk geen kwaad om gewoon aan te horen wat ze te zeggen had, dacht hij. Door de reis zou hij een beetje kunnen bijkomen van de verpletterende werkdruk bij de kunsthandel. Bovendien zou het de komende dagen volgens de weersverwachting koud en regenachtig zijn in Londen. Maar in het zuidwesten van Frankrijk was het al voorjaar.

Toen Sarah bij de kunsthandel was komen werken, had ze Ella, Julians oogverblindend knappe maar volstrekt nutteloze receptioniste, vrijwel onmiddellijk medegedeeld dat het bedrijf geen gebruik meer wenste te maken van haar diensten. Sarah had geen vervangster aangenomen. Ze kon zelf prima de telefoon opnemen, e-mails beantwoorden, de agenda bijhouden en klanten binnenlaten wanneer ze voor de deur aan Mason's Yard stonden.

Ze vond het echter te ver gaan om ook Julians reizen voor hem te boeken, hoewel ze best over zijn schouder wilde meekijken wanneer hij zich van de taak kweet, al was het maar om ervoor te zorgen dat hij niet per ongeluk de Oriënt-Express naar Istanbul boekte in plaats van de Eurostar naar Parijs. Daarvandaan was het maar twee uur en veertien minuten met de TGV naar Bordeaux. Het lukte hem een ticket aan te schaffen voor de eerste klasse en vervolgens een suite in het

InterContinental te reserveren – twee nachten, voor de zekerheid.

Toen hij de taak had volbracht, vervoegde hij zich naar de bar van het Wiltons om iets te drinken met Oliver Dimbleby en Roddy Hutchinson, die door vrijwel iedereen als de meest dubieuze kunsthandelaren van Londen werden beschouwd. Van het een kwam het ander, zoals altijd wanneer Oliver en Roddy van de partij waren, waardoor Julian uiteindelijk pas na tweeën in zijn bed plofte. Op zaterdag was hij vooral druk met zijn kater en zondag was hij het grootste deel van de dag bezig met het pakken van zijn tas. Vroeger was hij zo in een Concorde gestapt met een attachékoffer in zijn hand en een knappe dame aan zijn zijde. Maar tegenwoordig eisten de voorbereidingen voor een reis naar de overkant van het Kanaal al zijn aandacht op. Hij vermoedde dat het een gevolg van de ouderdom was, net als zijn verontrustende vergeetachtigheid, de vreemde geluiden die hij voortbracht en zijn kennelijke onvermogen om door een kamer te lopen zonder tegen iets op te botsen. Hij had altijd een lijst met excuses paraat om zijn vernederende onhandigheid te verklaren. Hij was nooit een atletisch type geweest. Het was de schuld van die stomme lamp. Die bijzettafel had hém aangevallen.

Hij sliep slecht, zoals meestal wanneer hij de volgende dag op reis ging, en ontwaakte met het knagende gevoel dat hij op het punt stond de eerste van een hele reeks vreselijke vergissingen te begaan. Zijn humeur verbeterde echter aanzienlijk toen de Eurostar uit de Kanaaltunnel kwam en door de grijsgroene velden van het Pas-de-Calais naar Parijs zoefde. Hij nam de metro van het Gare du Nord naar het Gare Montparnasse, stapte in de TGV en genoot van een fatsoenlijke lunch in de restauratiewagon terwijl het licht achter het raam geleidelijk de eigenschappen van een landschap van Cézanne kreeg.

Verrassend helder herinnerde hij zich het moment waarop hij dit voor het eerst had gezien, het verblindende licht van het zuiden. Toen

had hij ook in een trein uit Parijs gezeten. Zijn vader, de Duits-Joodse kunsthandelaar Samuel Isakowitz, zat tegenover hem in dezelfde coupé. Hij las de krant van de vorige dag, alsof er niets bijzonders aan de hand was. Julians moeder, die haar handen had gevouwen en op haar knieën had gelegd, staarde uitdrukkingloos voor zich uit.

In de bagage boven hun hoofd zaten een paar schilderijen die in beschermende vellen paraffinepapier waren gerold. Julians vader had een stel mindere werken achtergelaten in zijn kunsthandel aan de Rue la Boétie, in het chique achtste arrondissement. De rest van zijn inventaris was al verstopt in het kasteel ten oosten van Bordeaux dat hij had gehuurd. Julian verbleef daar tot de verschrikkelijke zomer van 1942, toen een stel Baskische herders hem over de Pyreneeën naar het neutrale Spanje had gesmokkeld. Zijn ouders werden in 1943 gearresteerd en gedeporteerd naar het vernietigingskamp Sobibor, waar ze onmiddellijk na aankomst waren vergast.

Het Gare Saint-Jean in Bordeaux lag bij de Garonne, aan het einde van de Cours de la Marne. Het vertrektijdenbord in de gerenoveerde hal was een modern geval – verdwenen was het beleefde geklap dat klonk wanneer de reisinformatie werd bijgewerkt – maar de gevel van het Musée des Beaux-Arts, met zijn twee prominente klokken, was nog precies zoals Julian die zich herinnerde. Dat gold ook voor de honingkleurige Louis xv-gebouwen langs de boulevards die hij vanuit zijn taxi zag. Sommige gevels waren zo helder dat ze leken te gloeien door een interne lichtbron. Andere zagen grauw van het vuil. Dat kwam doordat het gesteente uit de streek zo poreus was, had zijn vader uitgelegd. Het zoog roet uit de lucht op als een spons en moest net als een olieverfschilderij af en toe worden schoongemaakt.

Het hotel was er op miraculeuze wijze in geslaagd zijn reservering niet zoek te maken. Nadat hij een al te genereuze fooi in de hand van de allochtone piccolo had geduwd, hing hij zijn kleren op en trok hij

zich terug in de badkamer om zijn enigszins verlopen uiterlijk een beetje te fatsoeneren. Het was al na drieën toen hij zich uiteindelijk gewonnen gaf. Hij borg zijn waardevolle eigendommen op in het kluisje in de kamer en stond zich even af te vragen of hij de brief van Madame Bérangar moest meenemen naar het café. Een stem in zijn binnenste – die van zijn vader, nam hij aan – zei dat hij hem beter in zijn bagage kon verstoppen en achterlaten.

Dezelfde stem droeg hem op zijn attachékoffer mee te nemen omdat die hem van een geheel onverdiend aura van autoriteit voorzag. Hij liep ermee over de Cours de l'Intendance, langs een rij exclusieve winkels. Er waren geen auto's, alleen voetgangers en fietsers en de gestroomlijnde elektrische trams die nauwelijks geluid maakten wanneer ze over hun spoor gleden. Julian liep in een rustig tempo, met zijn attachékoffer in zijn rechterhand en zijn linkerhand in zijn zak, samen met het pasje van zijn hotelkamer.

Hij volgde een tram die om de hoek verdween en kwam bij de Rue Vital Carles. Voor hem verreesen de twee gotische torens van de kathedraal van Bordeaux. Deze stond op een groot plein met geschrobdde tegels. Café Ravel bevond zich in de hoek aan de noordwestkant. Het was geen etablissement dat door de plaatselijke bevolking werd bezocht, maar het was centraal gelegen en makkelijk te vinden. Daarom had Madame Bérangar het als ontmoetingsplek gekozen, vermoedde Julian.

De schaduw van het Hôtel de Ville viel over vrijwel alle tafeltjes bij het café, maar de plek die het dichtst bij de kathedraal lag was in de zon en ook nog vrij. Julian ging zitten, zette zijn attachékoffer bij zijn voeten en bekeek de andere klanten. Alleen de man die drie tafeltjes rechts van hem zat leek Frans. De andere klanten zagen er allemaal uit als toeristen, voornamelijk van de packagedealvariant. Julian viel nogal op tussen de rest van de clientèle. Met zijn flanelen broek en

grijze jasje leek hij wel een personage uit een roman van E.M. Forster. Ze zou hem in elk geval meteen herkennen.

Hij bestelde een café crème, bedacht zich vervolgens en vroeg om een halve fles witte bordeaux, ijskoud, met twee glazen. De ober bracht de wijn toen de klokken van de kathedraal vier uur sloegen. Julian streek peinzend zijn jasje glad terwijl zijn ogen het plein afspuurden. Maar om halfvijf, toen de schaduwen over zijn tafeltje kropen, was Madame Valérie Bérangar nog steeds nergens te bekennen.

Tegen de tijd dat Julian zijn laatste slok wijn nam, was het al bijna vijf uur. Hij rekende contant af, pakte zijn attachékoffer en liep als een bedelaar van de ene naar de andere tafel terwijl hij de naam van Madame Bérangar herhaalde. Hij kreeg alleen maar glazige blikken terug.

In het café was niemand, behalve de man achter de oude zinken toog. Hij wist niets van ene Valérie Bérangar maar zei dat Julian zijn naam en telefoonnummer kon achterlaten. ‘Isherwood,’ zei Julian toen de barman naar het kriebelige handschrift op het servetje staarde. ‘Julian Isherwood. Ik verblijf in het InterContinental.’

De klokken van de kathedraal luidden weer. Julian volgde een duif die over de tegels van het plein liep en sloeg de Rue Vital Carles in. Na een tijdje beseftte hij dat hij kwaad op zichzelf was omdat hij helemaal voor niets naar Bordeaux was gekomen – en omdat hij die vrouw, die Madame Bérangar, de kans had gegeven ongewenste herinneringen op te rakelen. ‘Hoe durft ze?’ riep hij, tot ontsteltenis van een arme voorbijganger. Dat was nog zo’n verontrustend gevolg van zijn vorderende leeftijd, deze recente neiging om zijn gedachten hardop uit te spreken.

Uiteindelijk vielen de klokken stil en was het prettige, zachte geroezemoes van de oude stad weer te horen. Er gleed een elektrische tram

langs, sotto voce. Julian merkte dat zijn woede wegebde en bleef staan voor een kleine kunsthandel. Met beroepsgerelateerde verbijstering staarde hij naar de postimpressionistische schilderijen in de etalage. Hij was zich vagelijk bewust van het geluid van een naderende motor. Het was geen scooter, dacht hij. Niet met die ronkende motor. Het was zo'n laag monster waarop mannen in winddichte pakken reden.

De eigenaar van de kunsthandel verscheen in de deuropening en nodigde Julian uit om zijn voorraad van dichterbij te bekijken. Julian sloeg het aanbod af en liep verder in de richting van zijn hotel, met zijn attachékoffer zoals gewoonlijk in zijn linkerhand. Het geronk van de motor klonk nu een stuk harder en was een octaaf hoger. Opeens zag Julian een oudere dame – waarschijnlijk de dubbelgangster van Madame Bérangar – die naar hem wees en iets onbegrijpelijks riep in het Frans.

Hij was bang dat hij weer iets ongepasts had gezegd, draaide zich om en zag dat de motor op hem afscheurde. Een gehandschoende hand graaide naar zijn attachékoffer. Hij trok het ding tegen zijn borst, maakte een pirouette om uit de baan van het voertuig te komen en knalde tegen een lang en roerloos object van koud metaal. Daarna lag hij met een tollend hoofd op de stoep en zag hij allemaal gezichten die boven hem hingen en hem meelevend aankeken. Iemand zei dat ze een ambulance moesten bellen. Een ander zei de gendarmes. Julian voelde zich vernederd en zocht zijn toevlucht tot een van de excuses die hij altijd paraat had. Het was niet zijn schuld, legde hij uit. Die stomme lantaarnpaal had hém aangevallen.

VENEZIA

Niet heel lang geleden had Francesco Tiepolo op Tintoretto's graf in de kerk van de Madonna dell'Orto tegen Gabriel gezegd dat hij op een dag naar Venetië zou terugkeren. Dat dit geen loze uitspraak was, ontdekte Gabriel een paar avonden later toen hij met zijn mooie jonge vrouw op het eiland Murano dineerde. Hij had een paar weloverwogen bezwaren tegen het plan ingebracht, maar zonder veel overtuigingskracht of succes, en de deal werd na een gespannen conclaaf in Rome gesloten. De voorwaarden waren gunstig en iedereen was tevreden. Vooral Chiara. De rest deed er wat Gabriel betreft ook niet toe.

En eigenlijk was het allemaal wel logisch. Gabriel had het vak per slot van rekening in Venetië geleerd en had er, onder een andere naam, veel beroemde meesterwerken gerestaureerd. Toch waren er ook een paar potentiële valkuilen, waaronder het overeengekomen organisatieschema van Tiepolo Restauratie, het belangrijkste restauratieatelier van de stad. Francesco zou tot zijn pensionering de baas blijven en daarna zou Chiara, die in Venetië was geboren, de leiding krijgen. In de tussentijd zou ze de functie van algemeen manager be-

kleden, terwijl Gabriel het hoofd van de afdeling schilderkunst zou zijn. Dat betekende in de praktijk dat hij voor zijn vrouw zou werken.

Hij stemde in met de aankoop van een luxeappartement met vier slaapkamers op de piano nobile met uitzicht op het Canal Grande in San Polo, maar liet al het geplan en geregeld voor de aanstaande verhuizing verder aan Chiara over. Vanuit Jeruzalem regelde ze alles voor de verbouwing en inrichting van het appartement terwijl Gabriel de rest van zijn tijd aan King Saul Boulevard uitzat. De laatste maanden gingen snel voorbij – hij moest steeds weer een volgende vergadering bijwonen en een nieuwe crisis afwenden – en aan het einde van het najaar begon hij aan ‘het lange afscheid’, zoals een bekende columnist van *Haaretz* het omschreef. Er waren cocktailrecepties en diners met speeches en uiteindelijk ook een groot feest in het King David Hotel dat werd bijgewoond door espiocraten uit de hele wereld, onder wie de machtige baas van de Jordaanse Mukhabarat en zijn collega’s uit Egypte en de Verenigde Arabische Emiraten. Hun aanwezigheid was het bewijs dat Gabriel, die verantwoordelijk was geweest voor de veiligheidspartnerschappen in de Arabische wereld, onmiskenbaar van invloed was geweest in een regio die al tientallen jaren werd verscheurd door oorlog. Ondanks alle problemen was het Midden-Oosten tijdens zijn ambtstermijn ten goede veranderd.

Omdat hij van nature nogal eenzellig was en zich ongemakkelijk voelde in grote groepen, vond hij alle aandacht onverdraaglijk. Hij gaf dan ook de voorkeur aan de rustige avonden met zijn directe ondergeschikten, de mannen en vrouwen met wie hij een aantal van de beruchtste operaties in de geschiedenis van een beruchte geheime dienst had uitgevoerd. Hij smeekte Uzi Navot om vergiffenis. Hij gaf Mikhail Abramov en Natalie Mizrahi carrière- en huwelijksadviezen. Hij huilde van het lachen tijdens de verhalen over de drie jaar die hij ondergronds met de hypochondrische Eli Lavon in West-Europa had door-

gebracht. Dina Sarid, de archivaris van het Palestijnse en islamistische terrorisme, smeekte Gabriel of ze hem uitgebreid mocht interviewen zodat ze zijn heldendaden kon vastleggen in een officiële geschiedenis. Hij weigerde, zoals te verwachten viel. Hij had geen zin om bij het verleden stil te staan, zei hij. Hij wilde alleen aan de toekomst denken.

Twee van zijn officieren, Yossi Gavish van Research en Yaakov Rossman van Speciale Operaties, werden als de belangrijkste kandidaten voor zijn functie beschouwd. Maar ze waren allebei dolgelukkig toen ze hoorden dat Gabriel Rimona Stern, het hoofd van Collecties, als zijn opvolgster had gekozen. Op een stormachtige vrijdagmiddag half december werd ze de eerste vrouwelijke directeur-generaal in de geschiedenis van het Bureau. Diezelfde middag ondertekende Gabriel een hele stapel papieren met betrekking tot zijn bescheiden pensioen en de verschrikkelijke dingen die zouden gebeuren als hij ooit geheimen zou onthullen en werd hij officieel de beroemdste gepensioneerde spion ter wereld. Nadat hij ritueel zijn ambtsgewaad had afgelegd, maakte hij nog een laatste maal een ronde door King Saul Boulevard. Hij schudde handen, droogde betraande wangen en verzekerde zijn diepbedroefde troepen dat ze nog wel van hem zouden horen en dat hij van plan was af en toe nog iets voor het Bureau te doen. Niemand geloofde hem.

Die avond woonde hij nog een allerlaatste bijeenkomst bij, ditmaal aan de oevers van het Meer van Tiberias. In tegenstelling tot de andere ontmoetingen verliep deze af en toe ruzieachtig, hoewel er uiteindelijk wel een soort vrede werd gesloten. De volgende dag bracht hij in de vroege ochtend nog een bezoek aan het graf van zijn zoon op de Olijfberg – en aan het psychiatrische ziekenhuis in de buurt van het oude Arabische dorp Deir Yassin waar de moeder van zijn kind in een gevangenis van herinneringen en een door vuur aangetast lichaam verbleef. De volgende dag vloog de familie Allon met Rimona's zegen

in de Gulfstream van het Bureau naar Venetië, en na een woelige tocht over de lagune in een glimmende houten watertaxi kwamen ze om drie uur 's middags bij hun nieuwe huis aan.

Gabriel ging onmiddellijk naar de lichte kamer die hij had opgeëist als zijn atelier en vond een antieke Italiaanse ezel, twee halogeenlampen en een aluminium tafelwagen met marterharen penselen van Winsor & Newton, pigmenten, medium en oplosmiddel. Zijn oude, met verf besmeurde cd-speler was vervangen door een Britse hifi-installatie en een paar zuilluidsprekers. Zijn uitgebreide muziekcollectie was op genre, componist en uitvoerend musicus gerangschikt.

‘Wat vind je ervan?’ vroeg Chiara vanuit de deuropening.

‘De vioolconcerten van Bach staan bij Brahms. Maar verder is het echt...’

‘Fantastisch, vind ik.’

‘Hoe is dit je allemaal gelukt vanuit Jeruzalem?’

Ze wuifde het weg met een handgebaar.

‘Hebben we nog geld over?’

‘Niet veel.’

‘Ik regel wel een paar opdrachten bij particulieren wanneer we helemaal gesetteld zijn.’

‘O nee, geen sprake van.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat je pas weer mag werken wanneer je de kans hebt gehad om fatsoenlijk uit te rusten en bij te komen.’ Ze gaf hem een papiertje.

‘Begin hier maar mee.’

‘Een boodschappenlijst?’

‘We hebben niks te eten in huis.’

‘Ik dacht dat ik moest uitrusten.’

‘Dat is ook zo.’ Ze glimlachte. ‘Neem de tijd, schat. Geniet jij maar eens van de alledaagse dingen.’